

kadaster

DAW; ook voor droogte

Kennisdag Zoetwater
27 november 2018

Willem Jan Sanders

Wat is DAW? (Deltaplan Agrarisch Waterbeheer)

- ✓ Het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer, kortweg DAW, is een initiatief van LTO Nederland, op uitnodiging van de Rijksoverheid.
- ✓ Het doel is een bijdrage te leveren aan de wateropgaven (*kwaliteit* en *kwantiteit*) in agrarische gebieden en het realiseren van een economisch sterke en duurzame landbouw.
- ✓ Samenwerking met de waterschappen is hierbij een “must” en levert alleen maar winst op voor beide partijen.

Doelstellingen van DAW

Waterkwaliteit

- minder verlies nutriënten
- minder verlies GWBM

Waterkwantiteit

- minder wateroverlast
- minder verdroging
- adaptatie

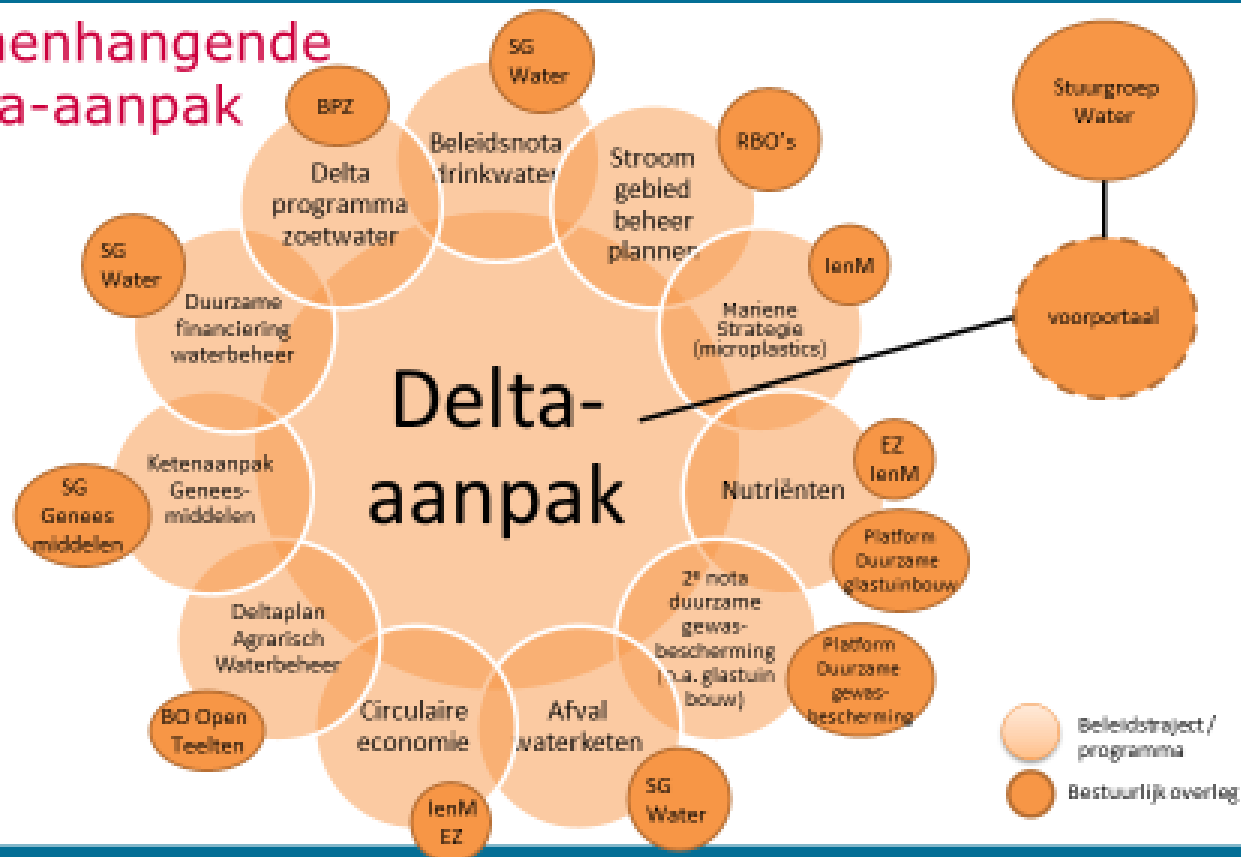

Bedrijfsresultaat

- lagere kosten
- hogere opbrengsten
- imagowinst

Samenhangende Delta-aanpak

Samenwerken als basis

Tussen boeren onderling

- Initiatief naar je toehalen
- Samen op zoek naar oplossingen
- Handelingsperspectieven: Leren van elkaar
- Elkaar iets gunnen

Tussen waterschappers en boeren

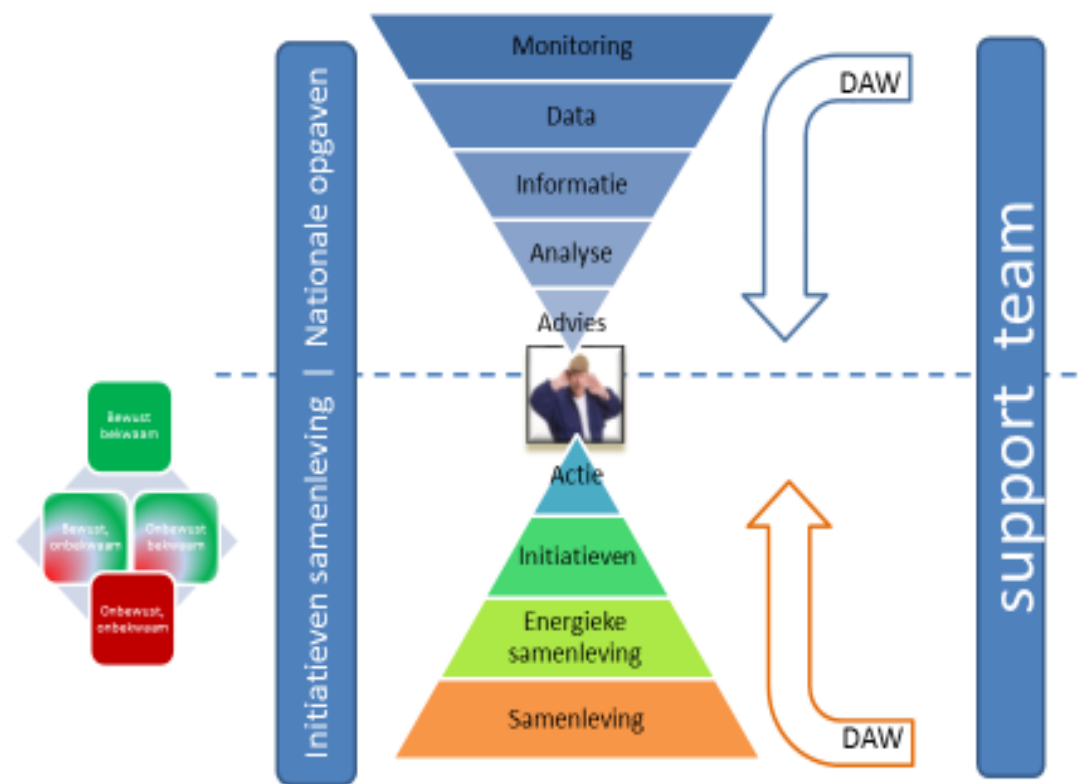
- Mindset: partners in water
- Van wijzen naar dialoog
- Van handhaven naar informeren/ruimte geven/coachen

Direct betrokken partijen

- LTO (LLTB, ZLTO, LTO Noord)
  - > 200 afdelingsbesturen
  - >10 sectoren
  - 30.000 leden + 30.000 niet-leden
- Overige georganiseerde Land- en tuinbouw
- Veldleeuwerik (9% NL-akkerbouw)
- 39 collectieven ANLB (via beheer)
- Ketenpartners ('prikkels')
- Erf-betreders (consistent verhaal)
- Loonwerkers/Cumela (werkwijze)

- 21 waterschappen (UvW)
- 12 provincies (IPO)

Ook betrokken partijen

- 10 drinkwaterbedrijven (VEWIN)
- 380 gemeenten (VNG)
- 29 RUD's
- 5 RBO's
- 6 zoetwaterregio's
- 3 (4?) ministeries
- EU

DAW maatregelen en droogte

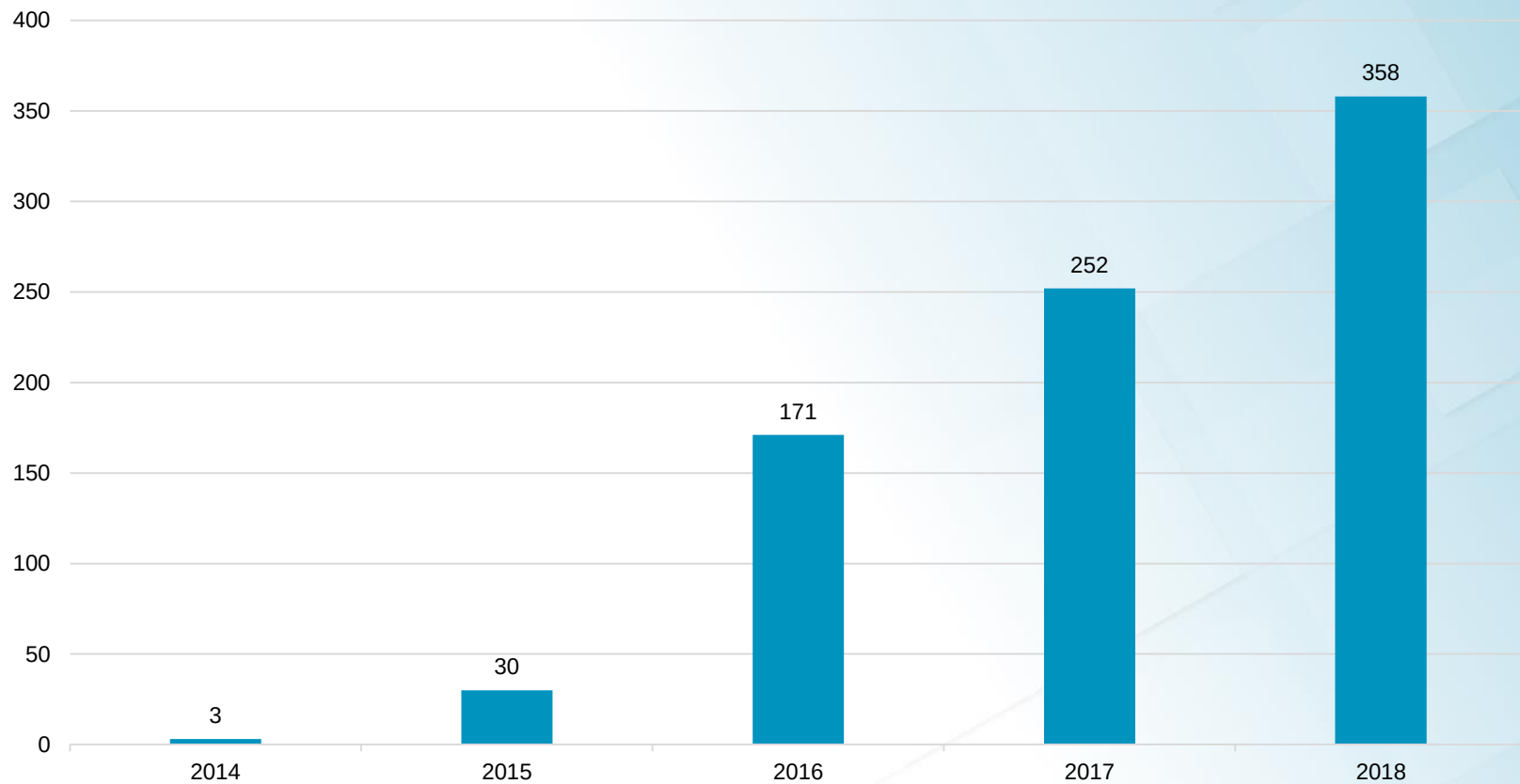
Technologische maatregelen

- Stuwtdes/peilbeheer
- Onderwater(druk)drainage
- Maar ook bijvoorbeeld retentie

De meer ecologische/bodemmaatregelen

- Verhogen organische stof
- Structuurverbetering
- Maar ook bijvoorbeeld groenbemesters

Aantal DAW-projecten

BOOT lijstnr:	Aantal	onderwerp van de maatregel
27	2	Kunstmatige infiltratie gebiedseigen zoetwateroverschotten ter aanvulling van de zoetwaterlens. Dit is bedrijfsoverstijgend en zal gezamenlijk dan wel door een overheid geïnitieerd worden
28	23	Water vasthouden in een kavelsloot door: het plaatsen van een LOP-stuw; het verhogen van een bestaande duiker of deze volledig te dempen of- het verhogen van de slootbodem
29	16	Investerings mbt infiltratie via onderwaterdrainage (bv. veenweidegebied)
30	0	Investerings in voorzieningen zodat drainagewater niet wegstroomt maar opnieuw benut wordt binnen eigen bedrijf of door omliggende bedrijven.
33	25	Aanleg regelbare/ peilgestuurde drainage evt. in combinatie met klimaatadaptieve regelbare drainage.
34	19	Investerings in gerichte watergeefsystemen.
48	3	Investering in vaste rijpaden op perceel, aanschaf GIS/materieel.
81	3	Gebruik diepwortelende grassoorten.
82	0	Gebruik diepwortelende rustgewassen.
83	4	Stel een ruimer bouwplan op en wissel meer af.
84	1	Teel vroegrijpe gewassen voor inzaai van een stikstofvanggewas.
87	12	Hergebruik gewasresten (stro, blad) op het bedrijf.
88	22	Voeg compost of andere organische stof verhogende bronnen toe.
90	4	Pas groenbemesters/onderzaai toe.

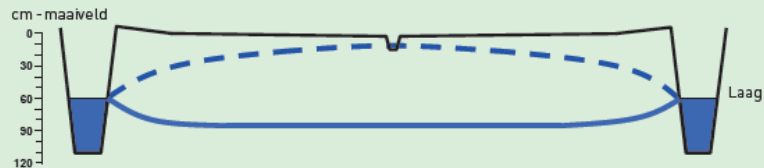
klepstuw

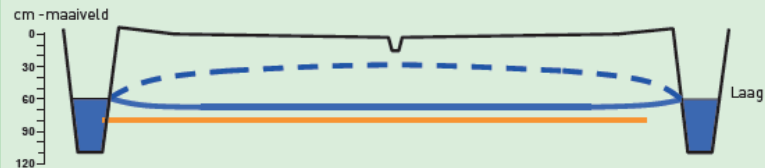
Onderwaterdrainage

Grondwaterpeil en slootpeil

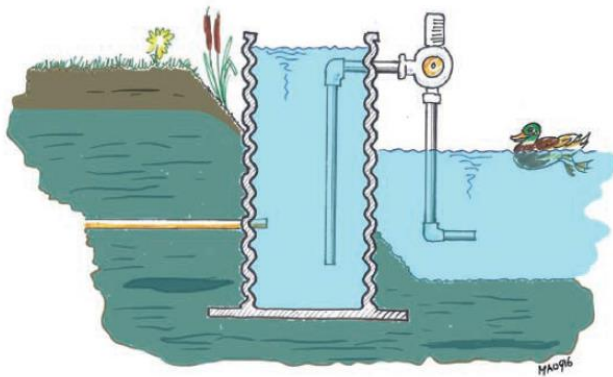
a. Laag slootpeil

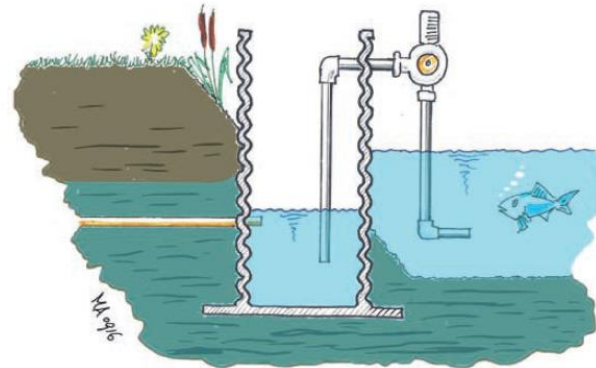
b. Laag slootpeil met onderwaterdrains

Drukdrainage

Door in droge tijden de waterstand in de put te verhogen, kunnen boeren actief water in een perceel brengen.

Door na neerslag de waterstand in de put te verlagen, kunnen boeren een perceel ontwateren

Bodemstructuurverbetering Haarlo

Vaste rijpaden, minder verdichting

Waar of niet waar

- DAW droogte maatregelen zijn eigenlijk klimaatmaatregelen.
- De waterschappen staan aan de lat voor voldoende zoetwatervoorziening voor de boeren.
- De technologische maatregelen helpen ons te boeren op plaatsen waar het eigenlijk niet kan.
- We denken te veel in (technische) oplossingen, omdenken kan ook, teel sorghum i.p.v. maïs.

Waar of niet waar

- De (POP)subsidies voor DAW maatregelen zijn veel te lastig te verkrijgen waardoor gewenste acties en resultaten achter blijven.
- Boeren zijn het belang van de/hun bodem vergeten/verleerd, bodemkunde is een vergeten lesvak (maar noodzakelijk).
- De bodem maatregelen worden nu snel regulier onderdeel van duurzaam boeren.

Meer Weten? www.agrarischwaterbeheer.nl

The screenshot shows the homepage of the Deltaplan Agrarisch Waterbeheer website. The header features the logo and a navigation bar with links like Home, Selectie maatregelen, Over Agrarisch Waterbeheer, Maatregelen, Projecten, and Contact. A large banner image shows a rural landscape with a pond. Below the banner, there are three main sections: 'Natte plekken in het malveild droogleggen' (Wet spots in the malveild dry), 'Fries convenant erfafpoeling' (Fries covenant erfafpoeling), and 'Pilot: schone en duurzame landbouw' (Pilot: clean and sustainable agriculture). A 'Nieuws van feeds' (News from feeds) section lists recent news items, including 'ZH: extra geld, maar geen nieuwe natuur' (ZH: extra money, but no new nature) and 'ZH: ruimte voor duurzaam en diervriendelijk' (ZH: space for sustainable and animal-friendly). The footer contains a 'Lees meer' (Read more) link.

This screenshot shows a detailed view of a measure on the Deltaplan Agrarisch Waterbeheer website. The header is consistent with the previous screenshot. The main content area features a large image of a rural landscape with a pond. To the right of the image, the title 'Maatregelen Agrarisch Waterbeheer' (Measures Agrarisch Waterbeheer) is displayed, followed by a brief description: 'In dit overzicht vindt u maatregelen aan die u als agrarisch ondernemer kunt nemen.' (In this overview you find measures that you as a farmer can take). Below the image, there are three columns of text, each with a title and a brief description: 'Adviessystemen bedrijfsvoering' (Business management advisory systems), 'Gewasbeschermingsmiddelen' (Crop protection products), and 'Omgaan met mest' (Dealing with manure). Each column has a 'Ga naar dit hoofdstuk' (Go to this chapter) button. The footer shows the 'kadaster' logo and the date '26-5-2015'.